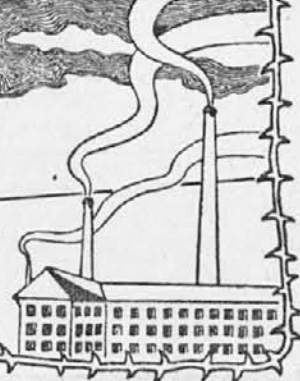

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrtletna . . . „ 0.75
Posam. šte. „ 0.10

Štev. 35. V LJUBLJANI, dne 2 avgusta 1907. Leto II.

no pripravimo. Naj prihite na zborovanje tudi somišljeniki iz krajev, kjer še ni izobraževalnih društev!

Na svidenje 25. avgusta na Jesenicah, na taboru slovenskega prosvetnega dela!

Odbor

»Slovenske krščansko-socialne zveze«.

Ljudstvo in naše pravosodje.

Veliko rano odkrivamo danes, ki jo poznajo vsi, a malokateri ima pogum, da bi povedal svojo misel, ker se vsakdo boji, da mu ne zavijejo vratu ali ga vsaj v luknjo vtaknejo za svobodno, pravično besedo v prilog postavi proti kvarljivcem postave in pravice.

Razmere pri naših sodiščih so take, da je skrajni čas v tem oziru nastopiti. Krivice so tolike in se tako brez sramu pred vso javnostjo uganjajo, da je v ljudstvu že globoko padlo zaupanje do sodišča. Ljudski pregovor že pravi pri nas: Če hočeš najti pravico, ne pojdi k sodniji! Zadnji čas pa so sodišča na Kranjskem postali pravi brlogi liberalne stranke, v katerih se »v imenu Njegovega Veličanstva cesarja« uganjajo najhujše krivice.

Naj so sodniki pristaši katerekoli stranke, — svobodno jim! A kadar sodnik stopi v urad, ko obleče sodni talar, mora sleči strankarja in biti edino le tolmač postave.

Kako je pa pri nas vse drugače! V dveh stvareh se kaže pri večini naših sodnikov velika korupcija.

1. Krivično ločijo med bogatinom in revežem. Krivica se začneja pri žandarju in gre dalje do deželnega sodišča. Bogatina ne ovadijo izlepa, ker je žandar rad prijatelj z njim, zlasti če je dotičnik liberalen krčmar. Saj smatrajo pri nas mnogi žandarji kot eno svojih prvih službenih dolžnosti, da naročajo liberalne protiljudske časopise in uganjajo liberalno politiko z zabavljanjem čez »klerikalce«, čez delavce, čez »zabite« kmete in čez S. L. S. Pa v svojih svobodnih urah naj bodo, kar hočejo, mi le zaltevamo, da so v službi pravični in da bogatina ravno tako ovadijo, kakor reveža. In

državno pravdnštvo ima v rokah, ali vpelje preiskavo ali ne. Reveža brez usmiljenja tožijo in preganjajo, bogatinom pa gledajo skozi prste; če je kdo kaj višjega, more biti že velik lump, pa ga državni pravdnik ne vidi. Koliko je slučajev, ko ni hotelo državno pravdnštvo dvigniti obtožbe ali jo je ustavilo, samo ker se je šlo za kakšnega člana privilegirane družbe.

In ko pride do obravnave in do sodbe, kolika razlika! Le primerjajte kazni, h katerim so obsojeni bogatini ali reveži! Naši sodniki so spravili našo deželo na slabi glas, da stoji na prvem mestu glede na kriminalnost. Kmečke fante in delavce obsojajo za malenkosti k hudim zapornim kaznim, pri drugih stanovih pa se dobi vse polno olajševalnih okolnosti. Če je le mogoče, je bogatin oproščen, za reveža se pa nihče ne zmeni, če je obsojen k hudi kazni.

Krivica je v sestavi sedanje postave. Naša porotna sodišča niso nikaka ljudska sodišča, kar bi morala biti po svoji ustanovi, ampak so sodišča buržoazije, ki sode po svojih pristranskih sanovskih koristih. To se vidi posebno pri tiskovnih pravnih. Samo »revne« detomorilke se oproščajo, goljufi iz »boljših« stanov imajo vedno upanje, da najdejo milost, samo če plačajo dobrega doktorja. Zato je naša zahteva, da se porotna sodišča čisto drugače sestavljajo in da pridejo med porotnike tudi zastopniki delavstva. Krivično je, če sodijo delavca samo zastopniki stanov, ki so naravno vedno delavcu nasprotni in vidijo v njem nekaj nižjega ali celo sovražnega.

Pa tudi večina naših liberalnih sodnikov stoji na najozžem strankarskem stališču buržoazije proti delavstvu. Zato je delavec skoro vedno že naprej izgubljen, če ima s sodnijo opravka.

2. Grda rana našega pravosodja je, da dajo sodniki nase vplivati od one politične stranke, ki uganja najhujša lopovstva v naši deželi.

Sodne obravnave pri nas so take, da se vedno konstatira naprej, kateri stranki pripada ta obtoženec in tožitelj. Če je obtožen »klerikalce«, je izgubljen, če je tožen liberalec, vedno oproščen. V »Narodu« se že naprej sodba razglasi v političnih pravnih, in sodniki te pred-

»Hvala Bogu, da si nehal, meni se je že zdehalo,« je pripomnil tovariš Sušec.

Gospod sodnik je skadil dolgo smodko in menil:

»Gospodje, čas je, da odidemo. Pošteni ljudje smo, zato ne smemo biti čez policijsko uro v gostilni.«

Notarju se je skremžil obraz v poreden nasmeh.

»Pojdi, pojdi prijatelj, saj se poznamo. Če že s paragrafi uganjaš neslane burke, pa vedi, da se glasi § 11: »Pij dalje!« To je namreč paragraf vseh poštenih pivcev in ti si eden izmed tistih.«

Jezik se mu je zapletal in napol je spal, ko je to govoril.

»Notar, tiho! § 13 pravi: »Jezik za zobe!« Sodnik je govoril s povdarkom te besede.

Tedaj se je okurajžil še pisarček, ki je ves čas molčal in le pil, in ga je imel že zadosti pod kapo.

»Gospod sodnik, če zamerite ali pa ne, eno bom rekel. Veste, to je tako, če hočemo po pravici govoriti. Vi imate ženo. No pa saj ni nič hudega. Čevlje sezujete in frak slečete zunaj pred vratni, potem se prikradete notri kot miš, pa vas ne bo čula.«

»Dobra je ta, saperlot! Saj gospod sodnik že dela menda tako dolgo!« je dodal učitelj Sušec, in vsa družba se je smejala, g. sodnik je pa migal z glavo kot patriarh Abraham.

»Čenčure ste vsi!«
»Apropos, Herr Richter! Was haben Sie gesagt? Une impertinence! Jaz grem, pa vidimo se še.«

Jezno je vstala in odšla. Klicali so jo nazaj, a ni prišla. Počedile so se pisarčku Tomažu solze po licu radi nje . . .

Plačali so in se počasi izgubili. Domov grede si je mislil sodnik: »Pojdite vsi skupaj hudiču v . . . !«

Pa se ne bi človek smejal svojim karikataram . . .

Na Jesenice!

Odbor »Slovenske krščansko-socialne zveze«, je sklenil, da združi letošnje glavno zborovanje »Zvezinih« društev z otvoritvijo »Delavskega doma« na Jesenicah in z desetletnico jeseniškega »Katoliškega delavskega društva«. Slavnost e vrši v nedeljo, dne 25. avgusta. Ta dan hočemo pregledati dosedanje svoje delo in še bolj izpopolniti slovensko izobraževalno organizacijsko delo. Na noge vsa naša društva po vseh slovenskih deželah, na noge vsi sodelovalci pri izobraževalnem delu! Dne 25. avgusta prihitite na Jesenice vsi, ki ljubite resno delo za domovino in ob velikem zboru slovenskih katoliških izobraževalnih društev dajmo obenem z veliko udeležbo častno priznanje jeseniškemu delavstvu, ki je bilo vedno v prvih vrstah naše organizacije in ki ima mnogo zaslug za krepki razvoj slovenske delavske organizacije!

Društva naj pridejo s svojimi zastavami in pevskimi zbori. Nobeno naše društvo naj 25. avgusta ne ostane doma!

Društvene odbore prosimo, naj takoj tekom prihodnjega tedna podpisane odboru naznajo svojo udeležbo, da pravočasno vse potreb-

Ivo Česnik.

Dogodba iz noči.

(Konec.)

V zvoniku se odbila ura polnoč. Po trgu so peli fantje. Bila je prijetna pomladna noč, kakršne so le noči na jugu, kjer puhti moč in rast iz narave.

Gospodična učiteljica je zazdehalala.
»Langweilig ist es, und dieses dumme Lied!«

Vstal je tedaj v svetem navdušenju mlad učitelj Mali in začel s pijanim glasom:

»Slavna gospoda! Naš narod je majhen, ali dober in vreden življenja. Lahko postanemo še veliki, saj pravim, samo narod je treba dvigniti na višji kulturni nivo. Ali slišite, gospodje, to pesem? To je fantovska pesem. Pa je lepa . . .«

Učiteljica pl. X. ga je pogledala z ostrim pogledom, da se je zbal in sedel.

piše zvesto poslušajo. Škandalozne so politične pravde na Kranjskem, prava sramota za vso pravosodje. To smo videli še posebno po zadnjih ljubljanskih volitvah. Vloženih je bilo proti liberalcem okoli 60 ovadb zaradi volivne goljufije in podkupovanja, pa 58 so jih zavrnili, sprejeli samo 2, da so še tista dva oprostili in dali »Narodu« priložnost, da slavi pravicoljubnost liberalnih Hribarjevih volivnih sleparjev. Ali se naj temu čudimo, če vidimo, da je državni pravdnik dr. Trenz srčni prijatelj »Narodovega« urednika Malovrha, ki je bil zaradi tatvine zaprt, pa igra v liberalni družbi s sodniki vred najvišje vloge. Kako bi se čudili tistemu dr. Trenzu, ki je pustil, da je pobegnil čez ocean njegov in Hribarjev dobri prijatelj Podgoršek, trgovec z deklicami in zaveznik lastnice zloglasne hiše v Zvonarskih ulicah, judinje Löwyjeve, in je tako ostal lopov brez kazni. Liberalci, ki je denar dajal, je oproščen, kolar Anžič, ki ni dal ničesar, ampak ki so mu očitali le obljubo, ki je sama v sebi glupa in neverjetna, je bil pa obsojen. Predovič in Vrhovnik sta pa podkupovala, in proti njima se je sploh ustavila preiskava, ker sta liberalca. To je nečuvvena korupcija, ki jo je zmožen edino le Podgorška in Malovrha čedni prijatelj dr. Trenz.

Videli smo že, da se je zgodilo, da je razdelil sodnik kar priče: Te so liberalne, te so klerikalne, in rekel: Klerikalnim pričam ne verjamem, če jih je bilo tudi več, in je tako sodil po krivici.

Spomenik nečuvvene pristranosti sodišč so vse politične pravde na Kranjskem. Kaj naj rečemo, če preiskovalni sodnik zagrne nad pričami: Le čakajte, jaz vas bom že naučil pričati!? Ali če preisovalni sodnik v ovadbi bevsških »tolovajev«, o katerih se pouči pokorno seveda najprej iz »Naroda«, reče pričam: Bevsške ženske so same lažnjivke! — Nečuvveno, a resnično!

V Ljubljani je pobila Hribarjeva banda v škofiji šipe. Vodil jih je Cham, ki je bil od liberalne stranke najet zato — plačan, da je delal škandale po shodih. Pa bil je oproščen, dasi je bilo konstatirano, da je on vodil bando in da je on tudi metal kamne v šipe škofove palače. Profesorju Vodebu se je le zdelo, da je bil takrat že pri njemu v stanovanju. Seveda, kar se je zdelo profesorju v stanovanju, je res, kar je pa videla na lastne oči druga zaprisežena priča pred škofovo palačo, pa ni res. Srečen Cham, ki mu je rodilo usoda perico profesorja Vodeba za njegove grehe! V Gočah na Vipavskem so pa bili »klerikalci« obsojeni nasilstva, dasi niso naredili nobene škode in nikogar ranili, in najlepše je, da je bil na več mesecev ječe obsojen duhovnik, ki ni bil pri prepiru niti navzoč, ki je rekel še prej svojim ljudem, naj gredo mirno spat. Obsodili so ga zato, ker so rekli, da so njegove pridige krive, da so razdeljeni ljudje v stranke.

Zato se je v liberalcih utrdila misel, da liberalci sme uganjati vsako lopovščino, sme krivo prisegati, sme hujskati k pobojem, sme goljufati, sme škofu pobijati okna, sme delavca izkoriščati in zatirati, pa se mu ne zgodi nič. Ali sme država trpeti, da se tako dela v imenu »Njegovega Veličanstva cesarja«?

Govorilo se je včasih, da je bil imenovan za predsednika ljubljanskega deželnega sodišča Levičnik klerikalcem na ljubo. Koliko je resnice na tem, dokazujejo škandali kranjskih sodišč. Kriv jih je tudi Levičnik in odgovoren zanje. Poslanci naši pa ne smejo storiti za nobenega sodnika niti koraka več, če ne jih zadene ljudska nevolja, ki jih pomeče s pozorišča.

Mera je polna. Od nikoder ni pomoči, ako tu poslanci ne posežejo vmes, ki so imuni. Advokate se preveč boje sodnikov. Pozivljamo vse svoje somišljenike, naj nam vsak pojav sodniške pristranosti z dokazili in s prepisom razsodbe doloži. Če ne moremo prepričati Judeževih dejanj, bomo gledali vsaj, da se ne bodo dobivala več Judeževa plačila!

J. G. . . . . r.

Med brati in sestrami.

Ljubljana. (V e d e ž e v a l k a.) Izobražena dama-vedeževalka prorokuje na podlagi kart sedanjost, prihodnost in preteklost posameznikov izborna v vseh zadevah, bodisi pri ljudeh ali živini. Daje nasvete v najbolj zavozljanih stvareh. Na razpolago vsak dan od 8. jutraj do 8. zvečer. Marija Fabian. Ljubljana, Karlovska cesta š. 8., I. nadstropje. — Take listke razdeljujejo po Ljubljani. Fabianova je gotovo vedeževala županu Hribarju, ker pusti take

oslarije razdeljevati po Ljubljani. Najbolj fejest je pa, da stavi ljudi v eno vrsto z živino. Smo radovedni, če dobi kaj ričeta ta »izobražena« dama.

Ljubljana. Ker nam je poslala nazaj »Unionova« ljubljanska kavarna naš list, poлагamo to kavarno in sploh celo podjetje našim somišljenikom na srce. Pripomnimo le, da mi lista kavarni »Union« nismo vsiljevali in so ga sami naročili. Reklamo pa zna delati res »Union« s takim postopanjem in pa s svojo pasje slabo izvedeno postrežbo v kavarni in restavraciji.

Pijanci in dečki spod 17 let stari smejo pri nas delati kar hočejo. Dne 15. rožnika je dijak Armbruster iz 6. realke v Idriji, po enournem živinskem tuljenju na opomin neke osebe, da naj gre spat, ker je ura polnoči ter naj dá mir spečim, vrgel že pripravljen kamen skozi okno v prvo nadstropje naravnost k postelji soproge Stempfelnovce. K sreči je kamen ni zadel, le zdrobljena glaževina je bila natresena po celi sobi. Na ta smrtnonevarni napad ob pol 12. uri ponoči skoči Stempfelnovka iz postelje k oknu, da vidi, kdo je bil ta zločinec, kateri pa je bil njej dobroznani Armbruster s svojim kolegom Adolf Lapajnetom, ki sta postopala pred hišo, ter se oglasi Stempfelnova, da že pozna rogovileža. Nato pa pride mestni redar Sedej ter vpraša, kaj se je zgodilo. Nato se vrne Stempfelnova k počitku, a ni mogla zaspati od strahu. Dne 17. rožnika pa pride v sobo Stempfelna trebušni odvetnik z zločincem in s svojim sinom z očali, da bi se poglihal za storjeno škodo in smrtno nevarnost. Ker je pa ta dijaški odvetnik dobro zvit in z mnogimi obljubami bil kos, pregovoriti Stempfelnovko proti odškodnini za prestani strah, škodo in smrtno nevarnost za 40 kron, vpraša nato Stempfelnovka, če res dobi 40 kron, da če gre ustaviti tožbo, ker je bila namreč že ona tožbo vložila, nato reče trebušni odvetnik: če jaz rečem, potem ni dvoma. Nato je šla Stempfelnovka na postajo orožnikov prosit, da bi se tožba ustavila. Orožništvo ji odgovori, da to ni mogoče, ker je dejstvo kriminalično. Dne 26. rožnika je bila pri sodnji prva zaslišba in 3. malega srpana je bila tožba rešena in je bil zločinec Armbruster sodnijsko oproščen. Sedaj se pa ne vé, komu je dal trebušni dijaški odvetnik tistih 40 kron, ki jih je 17. rožnika Stempfelnovki zagotovil. — Ko je pa Stempfelnovka vprašala g. sodnika, s kakim vzrokom da je Armbruster oproščen, je dobila odgovor, to Vas nič ne briga, in zakaj je kamen vrgel v hišo? Ker je bil pijan. Torej pijanec sme delati, kar hoče. — Dne 21. malega srpana zvečer je šel po cesti fant Karol Hrovat z dvema svojima tovarišema mirno proti domu. Nasproti pride več mladih cestnih pobalinov, med njimi tudi Rafael Kosmač ter brne Hrovata in ga začne zmerjati z žaljivimi besedami, Hrovat, ki je miren fant, se ni hotel prepirati, še manj tepsti, ter gre molče naprej, misleč, saj vem, kje je pravica, ter vloži tožbo proti Kosmaču in tudi priče naznani. Sodnija povabi dne 30. malega srpana tožitelja, zatoženca ter tudi priče, da bi pričevale proti Kosmaču zavoljo cestnega napada in razžaljenja časti. Sodnik pa hoče kar naravnost spoditi vse skup ter reče, da takega fantka pri 17. letih ne more še soditi, da je premlad, Hrovat pa reče, da če je dosti star za zmerjati in brce dajati, je tudi za kaznovati; in potem šele določi sodnik, da plača zatoženec tožitelju en zamujeni šilt v znesku 1 K 40 vin., vsake kazni je pa popolnoma prost. Torej mladeniči pri tej starosti, le udarite se, saj ste prosti sodnijske kazni! — To je nauk, ki ga pridigajo naša sodišča!

Iz Idrije. Josip Rupnik, strojarski mojster in načelnik obrtno-bolniške blagajne, se je zahvalil v zadnjem »Napreju« v imenu celega odbora tistim, ki so na ta ali oni način pripomogli, da je tombola dobro uspela, ozmerjal pa je črnovrško občino, da je glede prireditve Idriji mnogo hvale dolžna (radovedni smo za kaj), in ni niti ene tablice prodala, isti načelnik je pa pozabil ozmerjati sobratca Kristana, ki je več hvale dolžan, ker kar je bilo priprave pri tomboli, je odbor le v mokraškem konzumu kupil, ker je on na ravno isti dan, ko se je tombola vršila, vabil vse sodruge v Logatec na prvo konferenco sodrugov državnozborskega volivnega okraja Idrija-Logatec-Cirknica-Vrhnika. Torej, liberalci imajo vso drugo mero za demokrate kakor za klerikalce.

Kočevo. Ne obešamo sicer radi na veliki zvon, kar naredi naše strokovno društvo, a ker socialni demokratje delajo ko sraka, ki si je izposodila pavovo perje, moramo resnici na ljubo

povedati sledeče: Delavcu Zupanu je zmečkalo rčko. — Kdo je bil kriv, bomo že še enkrat osvetlili. — Revez je potreboval podpore. Ker je v socialno-demokratsko kaso vplačeval, se je obnil na društvo za podporo, a hodil je od Dularja do Krakeria in zopet nazaj, a vselej isti odgovor: kasa je prazna. Dular pa je kunštna glava. Iz blagajne mu niso mogli dati, zato so kar meni nič tebi nič sklicali sejo bratovske skladnice. Ko so pa zvedeli, da iz bratovske skladnice ne more ničesar dobiti, so kar sklenili, ne da bi našega odbornika obvestili, konzum mora dati podporo. Na predzadnjem shodu socialnih demokratov se e pa Dular že hvalil, koliko je dobrega že storil in omenjal ravno ponesrečenega delavca, da mu je on pridobil o podporo. Naše je seveda to jezilo, ker je bilo popolnoma neresnično. — V nedeljo pa je bila seja konzuma. V konzumu je večina naša, zato je tudi od naših društvenikov odvisno, kaj se sklene. Socialni demokratje bi se gotovo maščevali, ko bi bil naše delavec prosil podpore, saj jih dobro poznamo. Toda pri nas vidimo v vsakem delavcu svojega sotrpina, zato smo glasovali za podporo 28 kron, katero bo tudi v resnici prejel. Toliko naj pride v svet, da jih spoznate! Vemo, da bodo šli takoj tožit na višja mesta, toda naj delajo kar hočejo, z njimi smo opravili. Mi pa ostanemo na istem stališču, kot smo si ga zastavili ob ustanovnem shodu, da hočemo s poštenimi sredstvi delati za prospeh naših društvenikov. — V ljubljansko hranilnico smo odposlali 120 kron društvenega premoženja.

Kršč.-socialna tobačna organizacija.

Ljubljana. (Krivica.) Pač najbolj je žalostno, ako zapusti delavka tvornico, ko se omoži in jo potem zadene bridka izguba, da ji umre mož. Revica z otroci, zapuščen, da preživi sebe in otroke, je prisiljena, da ti vbere zopet pot v tobačno tvornico. Razbito življenje, žalostne spomine ti prinese seboj. Misli bi si kdo, da sprejmejo tako revico nazaj z odprtimi rokami. A temu žalibog ni tako. Neka megla se ti bere na obrazih naših delavk. Imamo srce me i za tu'o bol. In zato nas jako žalosti, ko vidimo, da takim vdovam revicam nakazujejo najslabša dela. Novosprejetim delavkam se nakazuje boljše delo, tem revicam, ki so jih prevarale izkušnje življenja, ti pa nakazujejo najslabša dela, taka dela, ki jih niso bile navajene pred leti. To ni pravično. Ne. Je celo krivično, dasi morebiti v smislu preperelih predpisov.

Podpore so delili te dni. Prav nič nimamo zoper tiste, ki so dobili podpore. Privoščimo jim. A pri tem opomnimo, da je bilo prezrto veliko število zelo potrebnega našega delavskega. Ravnateljstvo naj si izposluje večjo vsoto za podpore, če sedanja ne zadostuje. Saj razpolaga glavno ravnateljstvo z ne naprej vidnimi izdatki.

Blagajniško poročilo krščanske zveze tobačnega delavstva avstrijskega za čas od 1. aprila 1907 do 30. junija 1907. **D o h o d k i:** V blagajni dne 1. aprila 1907 4833 K 90 h, 42.724 tedenskih donoskov 8544 K 80 h, 400 vpisnin 160 K, povračilo posojil 200 K, krajevine skupine 147 K 56 h, zaostalo v letu 1906 238 K 72 h, list 8 K 5 h, razni 2 K 28 h; skupaj 14.135 K 31 h. — **I z d a t k i:** Bolniške podpore 5924 K 51 h, porodniški prispevek 581 K 14 h, krajevnim skupinam 808 K 86 h, najemnina, razsvetljava 144 K 90 h, plača 390 K, list 288 K 22 h, tiskarne 22 K, agitacija 102 K 18 h, pisalni stroj 240 K, nazaj Ottakringu 41 K, stvarni upravni stroški 67 K 51 h, knjige in časopisi 8 K, bolniška blagajna 17 K 83 h, povračilo skupini Ottakring 37 K 37 h, delegacije, seje, vožnine 43 K, zastanki krajevnih skupin 53 K 54 h, razni 19 K 89 h. Blagajniško stanje dne 30. junija 5345 K 36 h.

Prometna zveza.

Delavsko zavarovanje. Izšla je izmed železničarjev želja, naj bi podali razlago o avstrijski postavi glede na nezgode. Sklenili smo, da ustrezemo tej želji. A ko smo premišljevali vso stvar, zdelo se nam je potrebno, da razpravljamo o vsem vprašanju delavskega zavarovanja. Potrebno se nam zdi to tembolj, da razpravljamo o tem vprašanju pravkar zdaj, ker je le še vprašanje kratkega časa, da se uvede v Avstriji splošno starostno zavarovanje. Obenem pa sili čimdalje bolj na površje vprašanje, da se sploh preosnujejo vse postave pri

nas, ki govore o delavskem zavarovanju. Izkušnja je namreč dokazala, da kakor vsako človeško delo, tudi dosedanje avstrijske postavbe o delavskem zavarovanju niso popolne. Željam delavstva, da se preosnujejo postavbe o delavskem zavarovanju, se nova ljudska zbornica pač nikakor ne bo mogla ustavljati. Zavarovanje tvori danes že samostojno znanost z obširnimi slovestvom. Zavarovalna znanost ji pravi strokovnjaki. Pri nas Slovencih se o tem vprašanju ni še veliko pisalo. Imamo sicer slovensko besedilo v slovenskih izdajah državnih zakonikov, a razlage nimamo. Izdajajo sicer tudi razne blagajne svoja pravila, a vseeno tudi to nikakor ne zadostuje, da se pozna v polni meri obseg in pa da se razumejo postavna določila. Razprave popolne pa še nimamo. Tu pa tam nahajamo pač posamezne odlomke, ki so raztreseni po listih. Svojčas je »Glasnik« pričel v svojem zadnjem letniku objavljati obširno razlago o delavskem bolniškem zavarovanju. A ker je list prenehal, seveda tudi ni mogel pisatelj nadaljevati načrtane si nadaljnje razprave.

Zavarovanje ima namen, da obvaruje škodo delavca in njegovo rodbino, ko si ta ničesar prisluziti ne more. V potrebi se pa nahajajo prizadeti: 1. ako delavec oboli, 2. ako opeša tako, da ne more več delati, 3. podpora za pogrebne stroške, 4. zavarovanje vdov in sirot, 5. starostno zavarovanje delavčev, 6. zavarovanje v slučaju nezgode, 7. zavarovanje v slučaju brezposelnosti. (Dalje.)

Člani »Prometne zveze: dobe »Našo Moč« zastoni, ker jo plača zanje društvo namesto nemškega glasila.

Iz pravil »Prometne zveze«. Člani imajo brezplačno pravno varstvo v službenih zadevah. Zastoni dobe slovenski člani »Našo Moč«. Člani dobe v nučnih slučajih podporo, ako žg pripadajo eno leto društvu. Brezplačno dobe člani »Prometne zveze« pojasnila in svete glede na zavarovanje, dobrodelnje naprave in ustanove. Enkratno penzijsko odpravnino, ki znaša zdaj po petih letih članstva 100, po 10 letih 200, po 15 letih 300, po 20 letih 400 in po 25 letih 500 kron. Vpisnina se plača enkrat, znaša 40 vinarjev, mesečni prispevek znaša 70 vinarjev.

† **Jakob Bolhar.** Ni ga več 86-letnega starčka člana »Prometne zveze«, zvestega tovariša v pokojenega izpredvodnika Jakoba Bolhara. Pokopali smo ga 1. avgusta na novem ljubljanskem pokopališču pri Sv. Križu. Zastopstvo »Prometne zveze« je nosilo venec. Spremili so rajnika domžalski veteranci in domžalska godba. Rajnik je bil Radeckijev veteran in se je udeležil vojske na Laškem l. 1848., 1849. in 1859. Prav rad je pripovedoval, kako da se je vojskoval na Laškem. Bodi mu lahka zemlja!

Novice v železniškem ministrstvu. Žalostno je, da dobivajo judje vedno večji vpliv v železniškem ministrstvu. Imenovana sta bila juda Siegmund Sonnenschein za ministerialnega tajnika in Arnold Bardas za dvornega svetnika. Žalostno!

Železniške proge so se povečale l. 1906 za 785 km, leta 1905 so bile državne železnice dolge 12.679 km, zdaj so pa dolge 13.464 km.

Državne železnice so imele leta 1906 lokomotiv 3155, osebnih voz 6692 in 55.373 tovornih voz, 2438 tenderjev, 1443 snežnih plugov, 28 vodnih in 12 motornih voz.

Vlakov je vozilo na državnih železnicah l. 1906 1.835.560, ki so prevozili 78.918.832 km.

Dohodkov so imele državne železnice leta 1906 336.424.560 K, za 30.512.484 K več kakor leta 1905.

Vozilo se je na državnih železnicah l. 1906 53.879.830 oseb.

Blaga se je zvozilo na državnih železnicah lani 38.547.458 on, to je 38.547.458.000 kg.

Izdatkov so imele državne železnice lani 248.272.466 K.

Prometnega prebitka so izkazali l. 1906 na državnih železnicah 87.152.209 K.

Davka so plačale državne železnice lani 12.517.999 K.

Krvoses kapitalizem.

Javornik. Sramotno se postopa pri nas z delavci. Dve leti in pol je delal neki delavec, nato je zbolel in je bil revež bolan pet mesecev. Ko ozdravi, so mu pa dali knjižico neusmiljeni podjetniki nazaj in rekli: Hajdi s trebuchom za kruhom; če ne dobiš dela, naj te pa župan živi. Oho, to ne more več iti tako naprej. Prevelika krivica je! Vsakega delavca ogleda zdravnik, ko stopi v delo. Če ni zdrav, se ne sprejme v

delo. No, ko se pa konča pri delu, naj ga pa rede županstva. Takih razmer mora biti že konec; siti smo jih. Delavstvo naj se pripravlja na neizprosni boj, ako ne sreča pamet delavskih izkoriščevalnih lopovov.

Jesenice. Nevemo, kaj da pravzaprav misli tvornica in njen ravnatelj. Je-le prej tvornica ali pa domači delavci. Če pride domači delavec prosit za stanovanje, pa pokaže ravnatelj vso nevoljo in surovo zaupije: »Stanovanja imam samo za tuje, domačini jih lahko dobite. Kaj da si misli, vemo: le za Nemce imam stanovanja. Nemec ti dobi stanovanje že prvi dan, domači delavec pa delaj 10 do 20 let, a stanovanja pa le ne dobiš. Kaj pa misli trapaški Trapen, da smo domači delavci njegovi psički in da je dobro za nas, kar drugim ostane. Trappnovi inženjerji že tako gledajo, da dobe nemčurški delavci najslabše delo. Zaslužimo malo, pa vse ta težko in grdo delo podelamo. Drago moramo plačati stanovanja, a jih še dobiti ni mogoče. Res bi bilo najboljšo, da stanujemo pod smrekami. Domačim delavcem je prinesla tvornica le revščino. Nismo sicer tudi prejeli veliko zaslužili, a če primerjamo, kako da je bilo pri nas pred 18 leti pa kako da je zdaj, nas obide žalost. Sedemkrat boljši je bilo takrat, kakor je pa zdaj. Stanovanja smo dobili za 20 K celo leto, zdaj moramo pa plačati za en mesec toliko. Dobili smo lahko zemljo za male krajcarje v najem, zdaj jo pa ne dobiš še za veliko denarja. Požrla je vse tvornica, kar je oselo pa železnica. Kurjava nas ni stala ničesar in zdaj? Le pojdi v tvornico po nakaznico za drva, pa ti pravi uradnik: Ravnatelj pravi, da ima drva le za inženjerje in pa za mojstre. O ti človekoljubni Trappen, za mojstre, uradnike in pa Nemce! V teh razmerah delavstvu ne kaže drugega, kakor da se pripravi za boj. Delavstvo! Strni svoje moči. Proč z medsebojnimi prepirkami. Zbirajmo moč. Naročajmo »Naše Moč«, ki stoji neustrašeno na braniku za naša prava. Vsi delajmo, da bomo prav vsi naročeni na »Našo Moč«.

Z lastnimi močmi.

Shod na Savi v nedeljo, dne 28. julija je bil sijačno obiskan. Govoril je na njem poslanec Gostinčar. Na državni zbor se je sklenila sledeča peticija:

Shod delavcev na Savi in Javorniku dne 28. julija odločno zahteva, da se ob priliki sklepanja postavbe za starostno zavarovanje vzame v pretres tudi postava o bratovskih skladnicah. Pri tem naj se ozira na sledeče:

1. Delavstvo zahteva, da se leta, ki so jih prebili delavci pri bratovskih skladnicah, prištejejo v državno zavarovanje;
2. delavstvo zahteva, da se delavci, ki so doslej vplačevali višje doneske v bratovsko skladnico, sprejmejo v razred, ki je primeren njihovemu dosedanemu vplačevanju;
3. delavstvo zahteva, naj se 30. leto zavarovanja postavi kot maksimalno. S tem letom naj bo vsak zavarovanec upravičen do polne zavarovalnine ne glede na telesno zmožnost;
4. razredi zavarovanja naj bodo tako urejeni, da more delavstvo vedno le v višji, nikdar pa v nižji razred;
5. delavci, ki so zdaj v penziji vsled starosti ali poškodovanja, naj se sprejmo v najvišji razred;
6. vojaška leta naj se vštejejo v zavarovanje;
7. za vdove in sirote naj se dovoljno skrbi.

Tržiško delavstvo. Javni shod. Nujna potreba je, da se delavstvo samo kot tako zavzame za nujnost starostne preskrbe. Zato skliče »Strokovno podporno društvo črevljarskih uslužbencev in uslužbenk na Kranjskem« s sedežem v Tržiču shod, ki se bode vršil dne 11. avgusta t. l. v društvenih prostorih. Na tem shodu se bo razpravljalo glede prošenj na državni zbor za starostno zavarovanje in o presodni bratovskih skladnic. Na tem shodu sklenjene peticije se bodo oddale državnemu poslancu »Slovenskega kluba«. Dolžnost delavstva je, da se na tem shodu vse delavstvo udeleži brez izjeme in naj zahteva svoje pravice, katerih do sedaj nima. Ako ima uradništvo in drugi stanovi starostno preskrbo, zakaj bi bil izključen delavec in primoran na starost vzeti palico v roke in hoditi od hiše do hiše prosit si košček s solzami oblitega kruha, kljub temu da je daroval vse svoje moči in življenje za državo in za košček kruha. Zato pa delavstvo na shod in dajmo nalogo našim poslancem, da to čimprej pride v pretres v državnem zboru.

Vabilo k veselici, katero priredi »Strokovno podporno društvo črevljarskih uslužbencev in uslužbenk« v Tržiču, dne 18. avgusta t. l., v prostorih društva, pri g. H. Dobrinu na Skali Spored: 1. Godba. 2. Petje. 3. Tombola. 4. Prosta zabava, ples s koriandoli korso. Vstopnina 40 vinarjev in ena dama prosta. Začetek ob 4. uri popoldan, ob lepem vremenu na vrtu, ob deževnem vremenu v gostilniških prostorih. Pri veselici svira godba »Strokovnega društva« istotako nastopi prvič drušven pevski zbor. Prijatej delavstva se uljudno vabijo.

Občina in draginja mesa. Pisalo se je že v »Slovincu« glede draginje mesa, a mesarji so gluhi in kljub temu, da berejo, ne vidijo ali nečejo videti ogorčenja ljudstva. Kaj pa stori občina pri tej draginji? Može, ki sedijo v tem slavnem občinskem odboru, so jim vse druge stvari, n. pr. vozovi za brizganje po cestah, ki se veliko bolj poceni dobe in se plačajo 100 do 200 K več, bolj pri srcu, kakor pa take, ki tarajo delavca. Ne ganejo se, da bi sami izkusili, kakšne izgube imajo ti ubogi mesarji! Saj še dobro, da obstoje, ker, kakor govore, plačujejo vole in krave po 40 gl. ali 80 kron za 100 kg., potem kakor je izjavil nekdo od teh usmiljenja vrednih revežev, se mu vdela nad polovico in tako je res po njegovi izjavi, da stane njega kilogram 1 K 60 v, proda ga pa za 1 K 40. O ti ubogi mesarji, ker tako dobro delajo za delavstvo. V občinskem odboru sedi tudi nekaj mesarjev in dobro je, da se ne smilijo drugim možem in ne rečejo mesa še dražje prodajati. Spominjam se, ko je še občina jim odločevala cene mesu, kakor imajo še vedno drugod nabite deske, na katerih imajo odločene cene, tukaj pa tega sploh treba ni saj je za delavca dober sok in krompir, ako bi še tega ne pokupili trgovci. Ako bo šlo tako naprej, primorano bo delavstvo storiti druge korake. (Prav tako! Na noge. Protj oderuštvo samopomoč. Moči imate tržiški delavci dovolj, da si preskrbite sami meso brez mesarjev. Živio gospodarski boj! Uredništvo.)

Ljubljana. Vabilo na plesno veselico, ki jo priredi Delavsko podporno društvo tovarne za lep, v nedeljo, dne 4. avgusta 1907, v prostorih g. Fr. Poljšaka na Martinovi cesti št. 32. Ljubljana. Spored: Srečolov, šaljiva pošta, korijandoli korzo, ples, prosta zabava. Igra šramel-godba. Začetek ob 4. uri pop. Vstopnina 30 vin. za osebo, otroci prosti. Veselica se bo vršila celo noč. Blagajna se bo odprla eno uro pred veselico. Ker je čisti dobiček namenjen za bolniško blagajno, se prostovoljni doneski najhvaležnejše sprejemajo. Kdor je prijatelj plesa naj ne zamudi prilike, ker je prostor za ples zelo razširjen. Torej na svidenje v nedeljo. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Devica Marija Polje. V nedeljo smo imeli pri nas javni ljudski shod. Govoril je na njem g. Moškerc o raznih delavskih stvareh in o političnem položaju. Za njim je govoril g. Puc o potrebi telovadbe za mladino. Shod je sklenil, da odpošlje po državnemu poslancu Gostinčarju na državni zbor sledeče peticije:

1. Javni ljudski shod pri D. M. v Polju, dne 8. mal. srpana 1907 odločno zahteva, da poslanci »Slovenskega kluba« nujno predlagajo, da država pripozna strokovna društva državnopravnim.

2. Javni ljudski shod pri D. M. v Polju dne 28. mal. srpana 1907 odločno zahteva, da poslanci »Slovenskega kluba« nujno predlagajo preureditev bratovskih skladnic v korist delavstva.

3. Javni ljudski shod pri D. M. v Polju, dne 28. mal. srpana 1907, odločno zahteva od poslancev »Slovenskega kluba«, da nujno predlagajo naj država uvede splošno, enako, direktno in tajno volivno pravico za vse javne zastope.

4. Javni ljudski shod pri D. M. v Polju, dne 28. mal. srpana 1907, odločno zahteva, da poslanci »Slovenskega kluba« nujno predlagajo, da vlada uvede delavska razsodišča.

5. Javni ljudski shod pri D. M. v Polju, dne 28. mal. srpana 1907, odločno zahteva, naj poslanci »Slovenskega kluba« nujno predlagajo, da država prevzame v svojo upravo železnice, premogokope, kakor tudi večje tovarne.

6. Javni ljudski shod pri D. M. v Polju, dne 28. malega srpana 1907, odločno zahteva, da poslanci »Slovenskega kluba« nujno zahtevajo od vlade splošno ljudsko zavarovanje za starost, onemoglost in vdove.

7. Javni ljudski shod pri D. M. v Polju, dne 28. malega srpana 1907, odločno zahteva, da poslanci »Slovenskega kluba« nujno predla-

gajo, da vlada preuredi bolniške blagajne v toliko, da dobi bomik podporo toliko časa, dokler traja bolezen.

8. Javni ljudski shod pri D. M. v Polju, dne 28. malega srpana 1907, odločno zahteva, da poslanci »Slovenskega kluba« nujno predlagajo, da država dá odškodnino starišem delavskega stanu, katerih sinovi so pri vojakah.

Shod je bil obiskan prav dobro. Vodil ga je tovariš Jeriha. Ostro je obsodil tudi nečuvno postopanje nekega delovodje, ki je pretepel delavca Šeška.

Listnica uredništva. Prijateljem pri D. M. v Polju in Kamni Gorici. Vsim naročnikom. Ne morem v današnji številki. Bi rad ustregel. Nič nisem vrgel v koš. Pride. Ker mi vedno primanjkuje papirja in pri najboljši volji zato ne morem prinašati ne soc. pol. novic, ne Tolmača; agitirajte in pridobite listu 1000 novih naročnikov, nakar se poveča.

„Naša moč“
izhaja vsak petek.
Cena na leto 3 krone.
Cene inseratom so:
za male šestopne oglase: 6 vrstic 70 v., 12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24 vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo: 1 krat 9 v. petič vrsta, 2 krat 7 v. petič vrsta, 3 krat 5 v. petič vrsta.
Uredništvo in upravništvo
„Naše moči“
Kopitarjeve ulice šte. 2.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata
svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in
novosti v
konfekciji za dame.

Tovarna
za stole
Franceta Švigeljna
na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-2
vsakovrstne stole
od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Delavke in delavci pozor!
Najcenejše
dežnike in solnčnike
domačega izdelka
priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti
Josip Vidmar
v Ljubljani
Pred škofojho št. 19. — Stari trg št. 4,
Prešernove ulice št. 4.
Popravila točno in ceno.

Ustanovljeno leta 1862.
Milko Krapeš urar
Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
Podružnica Resljeva cesta št. 2 prej g. Jos. Černe.
Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu
priporoča svojo bogato zalogo
zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanovin prstanov
Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam izredno veliko svojo zalogo furnitur.
Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.
JOS. REICH
Edini zavod
za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja
Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.
Sprejemališče
Šelenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Pozor, slovenska delavska društva!
Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufaktorni trgovini:
Češnik & Milavec
(pri Češniku)
Špitalske ulice Ljubljana Ljugarjeve ulice
v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago
za ženska in moška oblačila.
Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

AUSTRO - AMERICANA

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
za nesljivo počivati naj se obrnejo
na **Simona Kmetelca**
v Ljubljani Klotovorske ulice 26.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana - - - Stari trg šte. 10
Priporoča svojo trgovino s klobuki in čevlji
Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene